

Hegmánné Nemes Sára államtitkár Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

Az EU állami támogatási szabályainak alkalmazása önkormányzatok gazdálkodása során

Általános elvek

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 107. cikk (1) bek. megtilt minden:

- állami forrásból (önkormányzat, önkormányzati cég is ide tartozik)
- gazdasági tevékenységhez szelektíven nyújtott
- előny biztosítását,
- amennyiben az torzíthatja a verseny és érintheti a tagállamok közötti versenyt (tágan értelmezendő: akár helyi szolgáltatások is!)

Kivételek a tilalom alól: a támogatás szükséges és arányos a közösségi érdek elérésével (pl. foglalkoztatás bővítése, környezetvédelem, elmaradott térségekben végrehajtott beruházások)

- Az Európai Unió állami támogatási szabályai kötelezően alkalmazandóak minden tagállamban
- A szabályozás célja: a tagállamok ne tudják indokolatlanul befolyásolni a belső piac működését, egyenlő versenyfeltételek biztosítása
- 50 éve fejlődő joganyag – közös szabályrendszer és esetjogi megközelítés, gazdasági szemlélet jellemzi
- A szabályok betartását az Európai Bizottság felügyeli.

Az alábbi feltételeknek együttesen kell teljesülniük ahhoz, hogy egy intézkedés állami támogatásnak minősüljön:

1. a kedvezményezett vállalkozásnak minősül (nem a forma számít – non-profit cég is végezhet gazdasági tevékenységet, amennyiben egy piacon árukat vagy szolgáltatásokat nyújt),
2. állami forrásból származik,
3. előnyt jelent az érintett vállalat részére,
4. bizonyos vállalatot, régió vagy ágazatot előnyben részesít (szelektív),
5. torzíttja a versenyt, vagy annak torzításával fenyeget,
6. befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet.

Ha bármelyik feltétel nem teljesül, akkor nincsen állami támogatás! (pl. piaci áron hitel nyújtása → nincsen előny).

Jellemző önkormányzati támogatások

- Kedvezményes földértékesítés,
- Ingatlanfejlesztés vállalkozások helyett,
- Kedvezményes ingatlanbérlet,
- Helyi közszolgáltatók finanszírozása (távhő, személyszállítás, helyi sajtó stb.),
- Helyben letelepedő cégek beruházásának támogatása,
- Munkahelyteremtés támogatása,
- Saját vállalkozásokban tőkeemelés, tulajdonosi kölcsön nyújtása, kezességvállalás, veszteségek átvállalása.

Csekély összegű támogatások:

- A Bizottság kimondta, hogy összegüknél fogva nem alkalmasak a verseny torzítására
- 3 pénzügyi év alatt 200.000 € / cég (közúti szállítás esetén 100.000 € / cég)
- Minden csekély összegű támogatást össze kell számolni (nem projekt alapú, hanem cég alapú nyilvántartás)
- Előre ki kell számítani a támogatástartalmat (az előnyt)
- NFM Támogatásokat Vizsgáló Iroda jóváhagyása után adható
- Kizárt ágazat: mezőgazdaság, halászat

Közszolgáltatások kompenzálása

- Akkor nem támogatás, ha az állami/önkormányzati kompenzációt versenyben kiválasztott szolgáltató kapja, előre meghatározott módszertan szerint (Altmark ítélet)
- Ha nincsen versenyeztetés → támogatás, mert nem bizonyított, hogy ez a leghatékonyabb szolgáltató. Ebben az esetben a TVI-nek jóvá kell hagynia a 2005/842/EK határozat alapján
- Feltételek:
 - Feladat előzetes meghatározása
 - A feladat ellátása során meg nem térült költségek kompenzációjának előzetes meghatározása
 - Ellenőrzés, túlkompenzáció visszafizetése, későbbi beszámítása.

Regionális beruházási támogatások

- Elmaradott régiók fejlesztése érdekében nyújtható
- Magyarország egész területe elmaradott az EU átlaghoz képest
- Támogatási intenzitás az ún. regionális támogatási térképben
- Cél beruházások bővítése / munkahelyteremtés
- Részletszabályok: támogatható költségek, fenntartási kötelezettség (5 év), saját forrás biztosítása, megkezdett beruházás nem támogatható.

Önkormányzatok feladata állami támogatás gyanúja esetén:

- A TVI megkeresése informálisan előzetes egyeztetésre/ hivatalosan
- Jogszabálytervezet / támogatási szerződés tervezetének előzetes bejelentése
- Szükséges módosítások átvezetése
- Hatályba léptetés – szerződés megkötése
- Éves jelentés tétel a TVI-n keresztül az Európai Bizottságnak
- Dokumentumok megőrzése 10 évig!

Kockázatok:

- Szabályok megsértése esetén panasz, sajtóhír alapján is hivatalos bizottsági eljárás indulhat,
- Az elévülés 10 év a támogatási döntés napjától,
- A tiltott támogatást – az előnyt a kedvezményezettnek kell az állam/önkormányzat részére visszafizetni (eredeti állapot helyreállítása),
- Kamatos kamat alkalmazása,
- Felszámolás nem kizáró ok.

Tipikus hibák

Előzetes egyeztetés, véleménykérés elmarad (A hivatalos eljárás 30 nap, de a legtöbb ügy előzetesen kezelhető 1-2 hét alatt)

- Nem piaci szerződések kötése,
- „Túl sok” támogatás nyújtása egy beruházáshoz / az adott cégnek,
- A támogatási szabályokban szereplő értékek megsértése - az **uniós forrásokból finanszírozott projektekhez** adott önkormányzati támogatással – támogatáshalmozódási szabályok,
- Sok kedvezményezett esetén nincs támogatási program,
- Egy programban több típusú támogatás nyújtása esetén nincs világosan elválasztva, hogy milyen célra milyen támogatás adható.
- De minimis támogatásnál előzetesen fel kell mérni a kedvezményezett már felhasznált keretét.

Elérhetőségek:

NFM Támogatásokat Vizsgáló Iroda

tvi@nfm.gov.hu

atj.versenyjog.com – Az állami támogatások joga